

flandra katoliko

Maandblad van het
Katholiek Vlaamsch
Esperanto - Verbond
K. V. E. V.

Monata Organo de
la Flandra Unuiĝo
Katolika Esperantista
F. U. K. E.

Redakcio, interŝanĝservo kaj adreso por alsendo de recenzotaĵoj :
JUSTUS MERKS, Goedendaglaan 109, KORTRIJK (Belgujo). Pĉk. 4898.04.

Abonprezoj « Flandra Katoliko » kaj « Espero Katolika » kun membrekotizoj FUKK
kaj IKUE : 100 Bfr. Abonprezo « Flandra Katoliko » por eksterlandanoj :
15 respondkuponoj. Pĉk. 4123.54, K.V.E.V. Kortrijk (Belgujo).

KATHOLIEKEN ONTDEKT ESPERANTO

Waarde Lezer of lezeres,

De bedoeling van dit nummer van FLANDRA KATOLIKO, het orgaan der Vlaamsche Katholieke Esperantisten, is : 1e bekend te maken mét en te winnen vóór de wereldhulptaal Esperanto ; alsook : U aan te sporen die taal vooral te gebruiken om de belangen van ons Heilig Geloof te bevorderen. Wij zullen daartoe hebben na te gaan : 1e wat Esperanto is en wat het kan beteekenen voor de katholieke zaak ; 2e waarom wij een eigen katholieke esperantobeweging voorstaan ; 3e hoe wij die eigen katholieke esperantobeweging practisch kunnen steunen en vooruit helpen.

Idealisten voor !

Wij gaan daarbij van de veronderstelling uit, dat U voldoende idealisme bezit om U te interesseeren voor een zaak, die op belangrijke wijze kan bijdragen tot het behoud van vrede, rust en welvaart op aarde en dat U er vóór alles belang in stelt, dat uw idealisme in dienst staat van Christus en Zijn Kerk.

Wat is namelijk Esperanto ?

Esperanto is een kunstmatige taal, uitgedacht met het doel te dienen als neutrale hulptaal en verbroederingsfactor in internationale betrekkingen. En dat, niet alleen voor een met tijd, geld en andere voordeelen begunstigde minderheid van intellectueelen, maar minstens voor de eliten uit alle standen der maatschappij : ontwikkelde arbeiders, bedienden en zakenmensen, studenten, onderwijzers, journalisten en schrijvers, priesters en religieuzen, leekenapostelen, missieijveraars, kajotters, jong-studenten en padvindere, om slechts enkele categorieën van belanghebbenden te noemen.

Als Esperanto een toestelletje was...

...een soort zakradiotje, of een van die apparaatjes om dooven hoorende te maken, dan zou ieder het zeker onmiddellijk aanschaffen en er een veelvuldig gebruik van maken. Maar de zaak is niet zoo eenvoudig. Esperanto is een taal die met de noodige inspanning moet aangeleerd worden, ook al is het vele malen gemakkelijker aan te leeren dan om het even welke andere taal.

Esperanto is een gemakkelijke taal.

De grondlegger van de taal Esperanto, Dr. Zamenhof, heeft alles in het werk gesteld om haar zoo eenvoudig en regelmatig mogelijk te maken, zoodat ze met een minimum van inspanning zou kunnen worden aangeleerd. De ondervinding heeft verder aangetoond, dat iedere normaalbegaafde mensch, die zijn moedertaal op de lagere school goed aangeleerd heeft, in zeer korten tijd de eerste beginselen van het Esperanto kan aanleeren en het, bij regelmatige oefening, na enkele maanden vlotter kan spreken dan gelijk welke andere taal na evenveel jaren van ingespannen studie.

Esperanto is een levende taal.

Dit heeft dan ook reeds vele personen in alle landen ter wereld er toe aangezet, Esperanto aan te leeren, en er wordt in deze taal druk verkeer, vooral per geschrift natuurlijk, maar ook mondeling, tusschen allerlei soorten van personen die er gebruik van maken om gemeenschappelijke liefhebberijen te beoefenen, zooals: postzegels verzamelen, talen studeeren, reizen en trekken; voor het verzamelen van wetenschappelijk materiaal op gebied van literatuur en kultuur, folklore en ethnologie; en in steeds toenemende mate voor het propageeren van gemeenschappelijke idealen, ideologieën en godsdienstige overtuigingen.

Esperanto is een wereldtaal.

Dit drukke verkeer is in den meest letterlijken zin, een wereldverkeer. Personen uit de meest afgelegen deelen der wereld nemen er aan deel en we zouden honderden verschillende talen en dialecten moeten kennen, zoo we al die verschillende personen in hun eigen taal zouden willen te woord staan. Een menschenleefwijze zou zelfs niet volstaan om ook maar een tiende gedeelte van die talen aan te leeren; met Esperanto spelen we het klaar om ons na een studie van drie tot zes maanden in dit internationale vergesprek te mengen. Dat is heel interessant, vooral wanneer de onderwerpen, waarnaar uw belangstelling uitgaat, de steeds enger wordende grenzen van uw land te buiten gaan, of wanneer ge het verlangen koestert van tijd tot tijd zelf de grenzen van uw land te overschrijden.

Esperanto op reis.

Laat ons een oogenblik mogen stilstaan bij die laatste veronderstelling, die bij de huidige uitbreiding der verkeersmiddelen en de onweerhoudbare verbetering der loons- en levensvoorwaarden toch zoo dwaas niet is. Veronderstel dus dat ge eens een bezoek aan Engeland zoudt willen brengen, aan Noorwegen, Zweden, Tsjecho-Slowakije of een der Balkanstaten... Weet U, dat U dat kunt doen zonder ook maar een enkel woord Engelsch, Noorsch, Zweedsch, Tsjechisch of wat ook te moeten leeren? U kunt een dergelijke reis voorbereiden, eenvoudigweg door op Esperanto-

congressen of door briefwisseling kennis aan te knopen met een Esperantist uit een der betrokken landen, met wien ge dan een zaken- of vacantiereis tot in de puntjes kunt afspreken en regelen. En wilt U vandaag naar Engeland, morgen naar China en overmorgen naar Chili reizen? Met die ééne taal, Esperanto, vindt U overal een gids.

Esperanto thuis.

Maar zelfs voor thuis, op uw stoel achter uw tafel, kan de kennis van Esperanto U uren van intens ontwikkelingsgenot bezorgen. Want in alle landen staan geestverwanten klaar om met U boeken, tijdschriften, postzegels en ander materiaal te ruilen, indien het Uw bedoeling is door middel van Esperanto talen te studeeren of wetenschappelijke opzoekingen te doen.

Esperanto goed georganiseerd.

Dit alles is mogelijk, doordat de meeste Esperantisten prachtig georganiseerd zijn in internationale, nationale en lokale vereenigingen, waarvan de leden, individueel of gezamenlijk, trachten aan de wenschen en verlangens van verafwonende geestverwanten zooveel mogelijk tegemoet te komen. De belangrijkste internationale organisaties op dat gebied zijn de Internacia Esperanto-Ligo (neutraal), de Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista, de Sennacieca Asocio Tutmonda (socialistisch-communistisch), de Kristana Esperantista Ligo Internacia (protestantsch-christelijk).

Esperanto een verheven ideaal.

Al de bovengenoemde organisaties propageeren niet alleen het gebruik van Esperanto, maar gebruiken het terzelfdertijd als een middel om hun idealen te belijden. Het gemeenschappelijk ideaal is: Esperanto te maken tot een verbreedingsfactor onder de volkeren der aarde en de scheidsmuur der talen te doorbreken, die thans overal ter wereld zooveel misverstanden doen voortbestaan en nog voortdurend doen ontstaan; scheidsmuren, die er voortdurend aan doen denken, dat we met « anderen », met « vreemden » te doen hebben, alhoewel we door de vooruitgang der techniek steeds meer op elkander zijn aangewezen en als goede burenen met elkander zouden moeten samenwerken en samenleven.

De kardinale rol van Esperanto.

We raken hier aan de kardinale rol die Esperanto, naar het oordeel van de meeste beoefenaars, zou moeten spelen. Het is dan ook een algemeen verschijnsel dat Esperantisten zeer veel belangstelling hebben voor internationale vraagstukken. Het wereldhulptaalprobleem is zelf zoo'n internationaal vraagstuk, ten innigste verbonden met het vraagstuk van goede internationale betrekkingen, waarin het meent een belangrijke rol ten goede te kunnen spelen.

Esperanto verwerpt het chauvinisme.

Voorbije generaties hebben zich veelal op slep-touw laten nemen door chauvinistische kempa-

nen die streefden naar machtsuitbreiding voor hun groep of volk (meestal terzelfdertijd taalgenooten), mede door het onderdrukken van minderheden en hun talen. Ook thans nog laten de levende generaties zich gemakkelijker dan ooit opzweepen tot haat en nijd, afgunst, eerzucht, hoogmoed en andere onmaatschappelijke ondeugden. De machtigste organen van de publieke voorlichting: radio, pers en film, staan haast uitsluitend ten dienste van personen en instellingen behept in den hoogsten graad met deze ondeugden, waaraan natuurlijk andere veel schoo-ler klinkende benamingen worden gegeven. Aan alles wat de menschen verdeelt wordt een, uit psychologisch oogpunt ongezonde en allergevaarlijkste aandacht gewijd, duizendmaal gevaarlijker dan de aandacht in geschiedenisboekjes gewijd aan oorlogen en conflicten. Daarbij worden de volkeren en staten voor het gemak vereenvoudigd tot een soort individuen en de ophitsrij gaat ha-lijc zijn gang. De Esperantisten wenschen daaraan niet mee te doen. Zij stellen een vredelievende samenwerking en competitie voor, gesymboliseerd en vergemakkelijkt door één enkele, werke-lijk neutrale hulptaal, die alle bewoners van on-zen aardbol, tennante in dit opzicht, op voet van gelijkheid plaatst en hopelijk ook andere onge-lijkheden zal doen vergeten of helpen verdoezelen. Eeuwen van strijd en rivaliteit tusschen hui-dige en toekomstige groote mogendheden, over de invoering van hun taal als wereldtaal, kunnen in ieder geval vermeden worden, bij invoering van Esperanto; en het spreken van één, gemeen-schappelijke neutrale wereldtaal zal er machtig veel toe bijdragen, dat de menschen zich meer en meer gaan beschouwen als behorende tot één, groote gemeenschap van gelijkberechtigde wereld-burgers en niet langer als vreemdelingen voor elkaander, elk thuis hoorende op dit of dat speci-ale plekje van den aardbol, of in deze of gene groep van inferieure of superieure volkeren.

Esperanto erkent slechts superieure gees-ten.

Vooraf bij het maken van het laatstgenoemde uitspraak eindelijk de huidige vormers der pu-ntana optiek tegen een der eerste regels van de logica die verbiedt te veralgemeenen. We zou-den van nu af ons moeten inspannen om steeds slechts een moreel onderscheid te aanvaarden tusschen inferieure en superieure *physieke* indi-viduen. En alleen voor edele persoonlijkheden op een aardbol zou de weg moeten openstaan tot medegegenschap in het bestuur der wereld. De wereld toch heeft gemeenschappelijke belangen, die door de bestaen onder haar bewoners dienen te worden onderzocht en behartigd. Daarbij mag niet langer getal worden op egoïstische nationaliteits- en groepbelangen, doch uitsluitend op de hogere belangen waarvan de orde, vrede en veil-igheid der gansche wereld afhangen. En voor wat de bestuurders betreft zou slechts mogen ge-let worden op den graad van het mondiale ver-trouwen dat in hen kan worden gesteld en in hoe-verre de vredelievende wereldburgers zich met hun opvattingen en besluiten solidair kunnen verklar-en.

Esperanto verwerpt egoïstische betrach-tingen, maar...

Wij maken ons in dit opzicht geen illusies en willen die ook bij anderen niet wekken of bevoor-deren. De wereld weet wel dat zij solidair zou moeten zijn; maar zal het ooit lukken het onder-linge wantrouwen overbodig te maken, waardoor zelfs het laatste handvest der volkeren nog niets beters geworden is dan een politiek boerenbe-drog, waarin men de goedgelovige schapen wil wijs maken, dat er geen betere herders zijn dan wolven... die elkander de schapen misgunnen? Het egoïsme, individueel en collectief, is overheer-schend bij het afsluiten van verdragen, en egoïs-ten kunnen niet anders dan elkander wantrou-ven. We moeten daarmee rekening houden en van de invoering van Esperanto geen wonderen ver-wachten. We kunnen het slechts zien en aan-wenden als een middel om egoïsme te bestrijden en in te perken en een gunstig milieu te schep-pen voor mondiale solidariteit.

Esperanto propageert mondiale solidari-teit.

Esperanto meent hier namelijk een belangrijke rol te kunnen spelen. Een der beste en meest voor de hand liggende middelen immers om het egoïsme te bestrijden is het inzicht te bevoor-deren dat mondiale solidariteit voordeliger is. Die mondiale solidariteit nu, kan het beste worden bevorderd, voelbaar gemaakt, door een gemeen-schappelijke, neutrale, mondiale taal. Allereigen-zien wij dat een gemeenschappelijke taal de saam-hoorigheid bevordert. Waarom zou Esperanto dit ook niet doen voor de gansche wereld? Wij, Es-perantisten ondervinden dat toch bijna dagelijks. Voor ons is een andere Esperantist geen vreem-de, doch een geestverwant, met wien we een groot ideaal gemeen hebben: uitschakeling van su-perioriteit of inferioriteit, die alleen te danken zou zijn aan het verschil in taal. Kleine taal-gemeenschappen brengen evengoed superieure geesten voort als groote. Bovendien weet ik, uit het feit dat de ander Esperanto geleerd heeft, dat hij gevoel heeft voor mondiale solidariteit. Wij stellen belang in de uitbreiding van een-zelfde invloedssfeer, die niet ten nadeele van één van ons, maar in ons beider voordeel wordt uitge-bred.

Esperanto scheidt een mondiale invloedssfeer.

Dat is natuurlijk, in zekeren zin, alleen maar waar als alleman er werkelijk aan mee wil doen. Zoolang er tegenstanders zijn van het plan heb-ben die ook hun invloedssfeer. Maar wij bedoe-len hier eigenlijk meer iets anders. Een van de redenen waarom groote mogendheden het ge-bruik van hun talen in vreemde landen bevoor-deren is het verlangen om hun zoogenaamde in-vloedssfeer uit te breiden. Maar met die taal scheppen zij tenslotte nooit meer dan b.v. een Angelsaksische, Fransche, Duitsche of Russische invloedssfeer, naar gelang de taal die gepropa-geerd wordt. Men kan zich dus terecht afvragen

hoe het mogelijk is dat nog geen enkele groote mogendheid op het idee gekomen is van heel de wereld één invloedssfeer te maken door het uitvinden van een neutrale wereldtaal? Tot de wereld gaan en zeggen: «laat ons samen één wereldinvloedsfeer scheppen door het aanleeren en doen aanleeren van een neutrale, gemeenschappelijke taal», zou dat geen golf van sympathie kunnen verwekken voor de groote mogendheid die dit voorstel zou doen? Eén ding is zeker: Stalin heeft een tijdlang aan Esperanto de rol toebedacht van éénheidstaal voor de communistische internationale. Thans schijnt hij, evenals zoovele andere «leiders» waarschijnlijk de slaaf geworden van een omgeving die er anders over denkt, dit jeugd-ideaal over boord te hebben gooid. Wat er ook van zij, hij zal niet de eenige zijn, waaraan de geschiedenis gemis aan werkelijk leiderschap en gemis aan onderkenning van werkelijke cultuurwaarden zal hebben te verwijten.

Vele «leiders» willen er niet van weten.

Van Esperanto niet en van niets dat werkelijke verbetering kan brengen. Van de tien geboden b.v. en de acht zaligheden. Het voorstel tot invoering van Esperanto gaat uit van een handjevol, over de gansche wereld verspreide, praktische idealisten, in hun respectieve landen gewantouwd en tegengewerkt door klikjes chauvinistische patriotten, die uitsluitend aan hun eigen taal de rang van wereldtaal willen toegekend zien, en anders maar liever de babylonische spraakverwarring bestendigen. Dat is misschien nog maar het beste ook. Want het zou een ramp zijn, wanneer Esperanto het vijfde-kolonnie-wapen zou worden van één bepaalde, imperialistische mogendheid of ideologie. Esperanto moet geleidelijk en vrij aanvaard worden door alle volkeren der aarde, die rijp zijn voor vredelievende, altruistische samenwerking. Om te beginnen dus door de beste elementen uit alle volkeren, en het is te betreuren dat die elementen, uit onbekendheid met het ware doel van Esperanto, tijd verloren laten gaan om aan het verwezenlijken van dit doel mede te werken.

Is het plan misschien te grootsch? Onuitvoerbaar?

Niet alleen zwartkijkers en professionele pessimisten stellen die vraag, doch ook ernstige en bedachtzame mensen; katholieke mensen vooral. We zouden willen antwoorden met een wedervraag, die verwaten klinkt, maar het niet is. Is Gods plan met het mensdom te grootsch, onuitvoerbaar?

Er doet zich een eigenaardige, maar au fond zeer begrijpelijke overeenkomst voor tusschen Gods plannen met het mensdom en het door de Esperantisten nagestreefde ideaal. Als de mensch Gods geboden nakomt wordt hij daarvoor beloond met zielevrede en eeuwige veiligheid. Als de mensheid in haar geheel Gods geboden beter zou nakomen, zou de mensheid daarvoor in haar geheel worden beloond met meer vrede en veiligheid. Als één mensch zich uit idealisme

aan de beoefening zet van Esperanto, wordt hij daarvoor beloond met vriendschap, internationale kameraadschap en inwendige voldoening. Hoe méér menschen uit edele overwegingen Esperanto zullen leeren, hoe grooter de internationale vriendschap, vrede en veiligheid zou worden. Esperanto is tegelijkertijd middel en resultaat, zooals een onderhouden godsgebed middel en einddoel is. Er is in beide gevallen geen enkele reden om op te geven, alle reden om door te zetten.

Esperanto rekent op moeilijkheden.

We weten dat het onderhouden van Gods geboden moeilijk is, we weten ook dat het esperanto-ideaal verheven en... onbereikbaar is. Let wel: het ideaal! Ieder streven is gedoemd zich te vreden te stellen met een benadering van het ideaal. Wat de Esperantist nastreeft is een zeer verheven ideaal, een werkelijk grootsch plan, en niemand mag zoo naïef zijn te meenen, dat het in een handomdraai en volkomen te verwezenlijken is, omdat het tóch zoo schoon is en iedereen er wel door getroffen moet worden. Een dergelijk naïef enthousiasme zou slechts ontgoocheling te weeg brengen, en het kan niet ontkend worden dat reeds vele vurige voorstanders van ons ideaal, die hun verwachtingen te hoog gesteld hadden, teleurgesteld werden en opgaven.

Geduld en volharding onontbeerlijk.

De pioniers onzer beweging moeten zich daarom wapenen met veel geduld, volharding en praktisch-psychologisch inzicht. Met dit laatste bedoelen wij vooral het volgende. Het nastreven van een verafgelegen doel is niet vol te houden, als men zich niet een menigte dichterbij gelegen tusschendoelen uitkiest langs den weg die naar het einddoel voert. Ons einddoel is: Esperanto, universele wereldhulptaal, symbool en waarborg der wereldsolidariteit. Maar het is duidelijk dat dit einddoel slechts in etappen te bereiken is. Daarom moeten we, eenvoudigweg, het einddoel voorloopig slechts als een richtpunt beschouwen en steeds onze inspanningen concentreren op een eerstvolgend tusschendoel. Ongeduldige voorstanders van ons ideaal probeeren somtijds zoo'n tusschendoel over te slaan; zij zullen ondervinden dat ze dit niet straffeloos kunnen doen. We raken hier trouwens aan een ander belangrijk aspect van ons vraagstuk.

Er zijn vele wegen naar hetzelfde einddoel.

Een keuze dringt zich dus op. Het eerste doel zal zijn: eerst zelf de taal aan te leeren. Dat denkt men tenminste zoo op het eerste gezicht. Bij eenig nadenken beseft men al gauw, dat niet iedereen geroepen is om internationale betrekkingen aan te knooien, dat er anderen zijn die er zóó weinig nut van zouden hebben dat de inspanning niet tegen de belooning zou opwegen. Dergelijke personen kunnen echter als een eerste stap van hun kant beschouwen het financieren van de propaganda voor Esperanto of het geven van moreele steun. Oudere personen kunnen zoo voor hun kinderen en nazaten een betere toe-

komst voorbereiden. Maar de eigenlijke esperantisten moeten wel degelijk beginnen met zelf de taal te leeren om te bewijzen dat het mogelijk is. Doch dan komt de eigenlijke keus tusschen de verdere middelen om het einddoel te benaderen. 't Is hier dat de katholieke esperantist welbewust zijn eigen weg kiest, dikwijls teleurgesteld nagestaard door niet-katholieke esperantisten die hem op dien weg niet willen of kunnen volgen.

Weg en einddoel der katholieke Esperantisten.

Het einddoel der katholieke esperantisten is geen ander dan dat der anderen, maar hun weg naar het einddoel voert langs andere tusschendoelen. Het spreekt vanzelf dat voor ons, katholieken, de katholieke gemeenschap der Kerk het meest geschikte midden is om Esperanto te propageeren. Het is in dat midden dat wij, als katholieken, toegang en gehoor vinden. In dit midden liggen de etappen waarlangs wij het einddoel nader en nader kunnen komen.

Die weg is niet gemakkelijker dan andere wegen. Integendeel!

Er zijn geestverwanten, die van oordeel zijn, dat de beweging in katholieke middelen niet genoeg opschiet, ja zelfs, tegengewerkt wordt. Ze hebben niet heeltemaal ongelijk, en er is voor dit verschijnsel een zeer voor de hand liggende verklaring te vinden; maar voordat we die in een paar woorden formuleeren, moeten we er toch op wijzen dat men de schuld niet voor de zooveelste maal in de schoenen van de priesters en de clericale stand mag schuiven. Een respectabel percentage van het ledental der katholieke esperanto-beoefenaars werd en wordt nog steeds gevormd door priesters en religieuzen. Het zijn eerder de katholieke leken die in gebreke blijven en ik schrijf dit voor het grootste gedeelte toe aan de «jansenite» mentaliteit van die katholieken, waaronder wij onze medestanders denken te kunnen werven. Onze godsdienst zelf, waarvan de geboden, mits goed onderhouden, vrede en veiligheid verschaffen, en gelegenheid te over om idealen na te streven, is zelf een ideaal dat door geen enkel ander kan overtroffen worden. Voor ons, katholieken, beteekent esperanto niet hetzelfde als voor vele andersdenkenden, die er een ware eeredienst in zien en er hun hoogste levensideaal van maken. Wij kunnen slechts aan onze geloofsgenooten onze redenen uiteenzetten waarom wij meenen dat zij er een zeer goed, een uiterst belangrijk, een bijna noodzakelijk goed werk van kunnen maken, met ons het esperanto-ideaal na te streven, in dienst van ons hoogste ideaal. We moeten ons beperken tot enkele voorbeelden van redenen.

De drang der omstandigheden.

De omstandigheden dwingen er toe. Er is dringende behoefte aan mondiale samenwerking tusschen de katholieken, wijl deze gevaar lopen door verschillende vijanden in kleine groepjes te worden gesplitst, die dan des te gemakkelijker

vernietigd, onschadelijk of onbeduidend kunnen worden gemaakt. Zeker, ook zonder het gebruik van een neutrale wereldhulptaal is het voor de katholieken mogelijk, zoo goed als voor de anderen, internationale samenwerking te plannen en door te voeren. Maar hoeveel gemakkelijker zou het niet zijn als zij daartoe beschikten, zooals vroeger, over een internationale eenheidstaal, zooals het latijn.

Esperanto katholieke-actie taal.

Denken we maar eens aan de Katholieke Actie in dit verband. De priesters kunnen voor internationale contactname misschien gebruik maken van hun kennis der latijnsche taal — we zeggen «misschien» want voor de meeste priesters is het latijn tenslotte toch geen dagelijksche omgangstaal — maar de meeste leken der Katholieke-Actie-groeperingen zijn eenvoudige mannen, of intellectueelen met een drukken werkkring, die onmogelijk jaren kunnen besteden aan talenstudie. Voor hen zou Esperanto de uitkomst zijn. En indien er besloten werd tot de uitgave van een mondiaal tijdschrift voor Katholieke-Actie-menschen in Esperanto, dan zouden velen er graag enkele maanden inspanning voor over hebben om hun tijdschrift toch minstens te kunnen lezen, zoo ze er niet aan zullen wenschen mede te werken. Wij herinneren ons trouwens, dat er voor den oorlog inderdaad reeds een mondiaal tijdschrift in Esperanto werd gelanceerd voor de leden van de Bonden van het H. Hart, «Radio de Jesuo-Koro».

Esperanto katholieke congreestaal.

Voor al de bovengenoemde menschen is het onmiddellijk contact met geestverwanten over de geheele wereld een hartversterkend gevoelen, dat nog aan kracht zou toenemen, indien zij bij internationale ontmoetingen, zooals congressen en bedevaarten, zouden bemerken dat Esperanto hen ook in staat stelt met hun geestverwanten uit alle deelen der wereld te spreken, gemeenschappelijk te bidden en te zingen, zooals dit reeds gebeurd is ter gelegenheid van het internationaal eucharistisch congres te Budapest, ten jare negentienhonderd acht en dertig.

Esperanto missietaal?

Esperanto zou ook kunnen dienen om in de missielanden de eenheid van onzen godsdienst te onderlijnen. Nu wordt in vele missielanden het talenverschil dat in de beschaafde wereld bestaat nog verder uitgebreid en worden ook de volkeren van Azië en Afrika min of meer verplicht zich aan te passen aan de veelaligheid der missionarissen, al gebeurt dan ook het geloofsontrecht in de volkstaal, zooals ook betaamt. Doch wat een gemak zou het beteekenen voor de nieuwbekeerden en ook voor de missionarissen als het aanleeren van één taal voldoende zou zijn om in contact te komen met de christelijke beschaving! Esperanto zou misschien wel, na het H. Geloof, de grootste weldaad kunnen blijken door de missionarissen aan hun bekeerlingen gebracht, een middel om de achterstand in beschaving met één reuzensprong in te halen.

Esperanto de taal voor alle katholieke wereldorganisaties.

En zoo zijn er talloze middens waar Esperanto met begeestering zou worden begroet en aangevaard, indien wij er slechts in konden slagen de aandacht te trekken op en de oogen te openen vóór de geweldige praktische waarde van deze mondiale hulptaal. Maar wij zouden nooit uitgepraat geraken als we dit in bijzonderheden zouden willen aantonen. Trouwens, ook hier geldt: *ab uno disce omnes*, uit dit eene voorbeeld kunnen we gemakkelijk gevolgtrekkingen maken omtrent het gebruik van Esperanto door andere katholieke wereldorganisaties, b.v. deze van de padvindsters, de studenten, de kajotters, de arbeiders, de vrouwen, de patroons, enz.

Esperanto het katholieke uitdrukkingsmiddel bij uitstek.

Aan middens dus geen gebrek. Meestal ook geen gebrek aan een gunstige geestesgesteldenis. Wij, katholieken, moeten inderdaad niet meer leeren mondiaal te denken. Dat hebben wij altijd gedaan als volgelingen van den Verlosser der WERELD. Dat hebben wij zelfs gesymboliseerd in de liturgische wereldtaal, het latijn. Thans komt het er echter op aan onze mondiale solidariteit aan te passen aan de eischen van een gezonde democratische wereldordering, onder aanwending van het « Latijn der democratie », zooals Esperanto wel genoemd wordt. Wijzen wij er ook nog op dat al de aangeduide middens slechts door óns, katholieke esperantisten, kunnen worden bewerkt.

Uitspraken van katholieke hoogwaardigheidsbekleeders over Esperanto.

Invloedrijke personen zijn soms wel geneigd om met een zekere royale welwillendheid lovende getuigenissen uit te deelen over van alles en nog wat. Maar Pausen en Kardinalen hebben extra rekening te houden met het gezag dat aan hun woorden wordt toegekend en zijn daarom in dit opzicht veel voorzichtiger. Des te meer waarde mag dan ook gehecht worden aan hun uitspraken. Als een Kardinaal van Rossum, Prefekt der Propaganda, zegt, dat « Esperanto bestemd is, groote diensten aan de Kerk te bewijzen » dan mogen wij aannemen dat dit geen loslippige boutade is, maar een weloverwogen oordeel van iemand die propagandamiddelen op hun juiste waarde weet te schatten. Ziehier nog enkele andere uitspraken, allen even gewichtig en oprecht.

« Ik zie in Esperanto een waardevol middel om

de eenheid onder de katholieken der geheele wereld te bevorderen ». (Paus Pius X).

« Ongetwijfeld is Esperanto een der voornaamste middelen om de vrede onder de volken te bereiken ». (Z. Em. Kard. Van Roey).

« Laat Uw kinderen Esperanto leeren; het is de wereldtaal der toekomst ». (Kard. Pfiffel, Vorst-Aartsbisschop van Weenen).

Bij zijn bezoek aan het Eucharistisch Kongres te Amsterdam beweerde Kard. Pfiffel onder meer, dat Hij meer dan ooit overtuigd was dat Esperanto een eerste noodzakelijkheid geworden is voor internationale kongressen.

Laat Uw kinderen Esperanto leeren.

Ondanks bovenstaande veelzeggende uitspraken bleef de belangstelling onder de katholieken veel beperkter dan in de kringen van andersdenkenden, ongelovigen, klassenstrijders enz. Dit plaatst ons voor een werkelijk dilemma. Ontwikkelt zich de Esperantobeweging buiten de katholieken om, dan zullen wij dit later duur moeten bekopen, zooals dat het geval geweest is voor pers, kinema en radio. Dit is dus een eerste reden om ons met Esperanto in te laten en niet achter te blijven. Maar er is meer. Esperanto bemoeit zich reeds nu met het katholicisme, het valt, in de personen die het gebruiken om dwalingen te verspreiden, de waarheden van ons H. Geloof aan en veroorzaakte reeds geloofsafval en lauwheid. Wij moeten ons dus wel met Esperanto inlaten en mogen ons niet afzijdig houden. En als wij zelf reeds te oud zijn om het nog te leeren, dan moeten wij het in ieder geval aan onze kinderen doen onderwijzen, opdat zij tenminste in staat zouden zijn, ook in Esperanto, ons H. Geloof te verdedigen en te verspreiden.

Het pionierstijdperk nog niet afgesloten.

Het is een eervolle taak op het terrein der beschaving pioniersarbeid te verrichten. Daartoe is nog gelegenheid op het terrein der Esperantopropaganda onder de katholieken. Wij zullen onze kinderen Esperanto laten leeren, maar waarom zouden we ons zelf te oud achten voor deze pioniersarbeid? Er zijn geen jaren mee gemoeld om Esperanto te leeren en zelfs zonder het grondig te leeren kunnen wij ons toch reeds verdienstelijk maken in de katholieke esperanto-beweging. Wij zullen niet beweren dat aarzelen hier laf is, maar meedoen getuigt van idealisme en grootmoedigheid, en wij wenschen U, lezer of lezeres dit idealisme en deze grootmoedigheid van harte toe. Vervoeg de rangen der katholieke Esperantisten en steun hun streven met al uw beschikbare middelen...

Waarom een aparte Katholieke Esperanto-Beweging ?

Het lijkt ons nuttig, in aansluiting op de algemeene inleiding die voorafgaat, eenigszins uitvoerige inlichtingen te verschaffen over de organisatie der Katholieke Esperantobeweging in het algemeen en die van ons land in het bijzonder; doch eerst willen wij uitvoerig bovenstaande vraag beantwoorden aan de hand van een beschouwing van Z.E.P. Canisius van Hoogstraten, O. Praem., die eenigszins dieper ingaat op sommige punten die wij slechts aanstipten of onbesproken lieten. Er heerscht echter omtrent deze vraag groote verwarring onder de esperantisten en vele katholieke esperantisten zouden er deugd van hebben bijna dagelijks de aangehaalde redenen voor een aparte katholieke beweging te overwegen.

Esperanto heeft niets met godsdienst te maken.

Sprekende over onze katholieke Esperantobeweging, aldus Pater van Hoogstraten, krijgt men wel eens tot antwoord, dat Esperanto met Godsdienst niets te maken heeft. Men wil daarmee zeggen dat een specifieke katholieke Esperantobeweging geen zin heeft, dat neutraliteit op dit gebied het schoonste is, enz.

Esperanto OP ZICHZELF neutraal.

Esperanto OP ZICHZELF is inderdaad noch godsdienstig noch anti-godsdienstig (dus geheel neutraal), zomin als de drukkunst, de cinematografie, de arbeid of een voetbal OP ZICHZELF godsdienstig of anti-godsdienstig zijn. Kan men daar nu uit besluiten dat een katholieke Esperantobeweging, een katholieke pers, katholieke cinema's, katholieke arbeidersorganisaties en katholieke sportverenigingen geen zin hebben? Natuurlijk niet! Want al is de zaak neutraal op zichzelf, de personen die ze uitbuiten zijn niet neutraal.

Een katholieke Esperantobeweging heeft zin.

Zooals andere katholieke organisaties, zoo ook heeft een katholieke Esperantobeweging zin en wat om de volgende redenen:

1) Omdat het niet betaamt dat wij, katholieken, ons neutraal houden (dus schijnbaar onverschillig) ten opzichte van het voornaamste wat we beslissen, d.i. het ware geloof.

2) Omdat Esperanto niet alleen kan gebruikt worden voor gewone doeleinden (handel, toerisme, enz.), maar ook van groot belang kan zijn voor onze godsdienst en wij dus voor de belangen van onze godsdienst niet onverschillig mogen zijn, de verplichting hebben, behalve voor die gewone doeleinden Esperanto ook ten bate van onze Godsdienst te verspreiden en te gebruiken.

3) Omdat onze godsdienstige belangen door

een neutrale beweging niet alleen niet kunnen behartigd worden, maar in vele gevallen zelfs worden bestreden, daar « neutraliteit » dikwijls hetzelfde beteekent als « katholiekvijandig »

4) Omdat Esperanto niet alleen vóór onze Godsdienst maar ook er tegen kan worden gebruikt en ook werkelijk gebruikt wordt, en wij dus front moeten maken om ons te verdedigen, wat slechts volledig kan gebeuren door een positief katholieke organisatie.

5) Omdat wij niet mede verantwoordelijk willen zijn voor het kwaad dat gevoed wordt in een neutrale beweging waarin men alles steunt en toelicht wat in Esperanto is geschreven of Esperanto begunstigt, onverschillig of het waarheid of leugen, zedelijk of onzedelijk, katholiek of antikatholiek is. Als het maar Esperanto is!

6) Omdat Katholieken zich willen beschermen tegen de gevaren die hen in een neutrale beweging voor geloof en zeden bedreigen. Op een neutrale tafel worden immers zoowel giftige als gewone spijzen, op gelijke wijze en zonder etiket, opgediend.

7) Omdat men in de neutrale Esperantobeweging niet slechts er naar streeft Esperanto als louter taal te verspreiden maar dikwijls ook als drager van het zoogenaamd « homaranisme » van Dr. Zamenhof, volgens hetwelk alle godsdiensten op gelijken voet worden gesteld, iets waarmee wij ons niet mogen vereenigen, daar wij weten en er voor uit moeten komen dat onze godsdienst alléén de ware is.

8) Omdat een aparte katholieke Esperantobeweging Esperanto kan doen erkennen en aannemen daár waar het de neutrale beweging niet kan.

9) Omdat - en dit is, ofschoon de laatste toch niet de kleinste reden - wij van Christus het positief gebod hebben EXPLICIET ALS KRISTENEN te handelen. « Wie Mij belijdt voor de menschen dien zal Ik belijden voor Mijn Vader die in de Hemelen is, wie Mij verloochent voor de menschen, dien zal Ik verloochenen voor Mijn Hemelsche Vader ». « Wie niet met Mij is, is tegen Mij, wie niet met Mij verzamelt, verstroot ». Vraagt Christus te veel wanneer Hij ons vermaant ons PUBLIEK Zijn volgelingen te toonen? Zeker niet! Wie zich neutraal houdt verloochent minstens negatief Christus.

Maar hoe moeten wij dan de neutrale beweging steunen ?

De neutrale beweging is een goede beweging, IN ZOOVER ZE ESPERANTO VERSPREIDT VOOR HET ALGEMEEN WELZIJN. Als zodanig verdient ze de steun van alle menschen, ook van ons katholieken. Maar daar een neutrale beweging niet oordeelt en niet oordeelen kan, in hoeverre juist het ware, objectieve, algemeen welzijn door de verspreiding van Esperanto gediend wordt, volgt daar noodzakelijk uit, dat in een

Wordt lid van de Katholieke Esperanto-Beweging.

neutrale beweging ook die elementen gesteund worden, die een valsch en verondersteld algemeen welzijn nastreven en dus het echte algemeen goed in den weg staan.

Daarom steunen wij, katholieken, een neutrale beweging niet ONBEPERKT. Hieruit, alsmede uit de andere bovenvermelde motieven tot aparte organisatie, volgt, dat wij, katholieken, de neutrale Esperantobeweging wel behooren te steunen, maar niet ALS MENSCH maar expliciet ALS KATHOLIEK, d.w.z. met onze katholieke beginselen voor oogen, enz.

Daar de enkeling echter in het algemeen de neutrale beweging niet kan steunen ALS KATHOLIEK maar slechts als SCHIJNBAAR NEUTRAAL MENSCH en tevens niet altijd oordeelen kan in hoever zijn steun het algemeen welzijn dient, moeten we het besluit trekken dat de katholieken de neutrale Esperantobeweging behooren te steunen en beïnvloeden niet ALS ENKELING maar als ORGANISATIE.

Door ons afzonderlijk te organiseren en dan als organisatie met de neutrale Esperantobeweging samen te werken, benadeelen we geenszins de algemeene Esperantobeweging of het algemeen welzijn, reeds daarom niet, omdat het algemeen welzijn niet kan geschaad zijn door WARE katholieke belangen.

Tot zoover de beschouwingen over de beteekenis van de Wereldhulptaal Esperanto voor de Katholieken en over de noodzakelijkheid eener aparte katholieke Esperantobeweging. Maar nu de vraag :

Bestaat er reeds een katholieke Esperantobeweging.

Er bestaat inderdaad reeds een katholieke Esperantobeweging sedert het jaar 1910. In dat jaar werd namelijk gesticht de «INTERNACIA KATOLIKA UNUIGO ESPERANTISTA» (I.K.U.E.), de Internationale Katholieke Esperantistenvereniging, tijdens het eerste congres van katholieke Esperantisten in Parijs. Het besluit tot het houden van dit congres was een jaar tevoren genomen tijdens een bijeenkomst van katholieke Esperantisten in het kader van een Algemeen congres in Barcelona. Katholieken, leeken zoowel als priesters, en zelfs prelaten, hebben echter vanaf den aanvang van de taal (1887) de propaganda voor Esperanto met woord en daad gesteund.

Doel, bestuur en zetel van I.K.U.E.

Het doel van I.K.U.E. is : zoo doeltreffend mogelijk de belangen van het katholicisme en van de katholieken behartigen door middel van Esperanto. I.K.U.E. wordt bestuurd door een Internationaal Comité waaruit en waardoor ieder jaar een hoofdbestuur gekozen wordt bestaande uit een Voorzitter, Secretaris en hulpsecretaris. De secretaris is tegelijkertijd penningmeester van de vereniging ; de zetel van de vereniging is steeds gevestigd in de plaats waar de secretaris-penningmeester woont. Voor het oogenblik wordt deze laatste functie waargenomen door den heer L.G. C. de JONG, Roelofarendsveen, Nederland.

Het lidmaatschap van I.K.U.E.

Het lidmaatschap van I.K.U.E. is voorbehouden aan die landelijke bonden of federaties, waarvan de statuten werden goedgekeurd door het hoofdbestuur van I.K.U.E. In landen waar een dergelijke bond of federatie niet bestaat worden ook individueele leden aanvaard. In Vlaanderen bestaat een Vlaamsche Vereeniging van Katholieke Esperantisten, Flandra Unuiĝo de Katholikaj Esperantistoj, aangesloten bij I.K.U.E. Door lid te worden van F.U.K.E. wordt men automatisch lid van I.K.U.E. Hierover straks meer.

Congressen, jaarvergaderingen en diensten van I.K.U.E.

I.K.U.E. houdt ieder jaar een internationaal congres en tegelijkertijd, indien eenigszins mogelijk, een algemeene vergadering. Verder organiseert I.K.U.E. een dienst voor onderling hulpbetoon door middel van landelijke kantoren en plaatselijke consuls. Hulpverlening wordt betracht in al die gevallen waarin de verscheidenheid van taal hinderlijk is, als b.v. bij buitenlandse reizen, handelsbetrekkingen, en inlichtingen van allerlei aard.

Het orgaan van I.K.U.E. « ESPERO KATOLIKA »

I.K.U.E. geeft maandelijks een tijdschrift uit « ESPERO KATOLIKA ». Het is uitsluitend verkrijgbaar voor leden van I.K.U.E. Voor Vlaanderen zal vanaf het jaar 1947 het abonnementsgeld begrepen zijn in de contributie te betalen door de leden van F.U.K.E.

FLANDRA UNUIGO DE KATOLIKAJ ESPERANTISTOJ.

F.U.K.E. is de vereeniging van katholieke Esperantisten waarover in vorige paragrafen gesproken werd. Zij werd gesticht te Oostende in 1934 en organiseerde reeds in 1939, ter gelegenheid van haar vijftigjarig bestaan, te Antwerpen het Internationaal Congres voor Katholieke Esperantisten. Wel een bewijs dat de pioniers onzer vereeniging flink aangepakt hadden. De oorlog heeft begrijpelijkerwijze geen deugd gedaan ; het werk moest volledig worden stopgezet. Maar het vuur van ons ideaal bleef smeulen onder de asch en reeds kort na de bevrijding hernam ons lid, de Heer Merks, zijn vooroorlogse propaganda-spreekbeurten voor de microfoon van Zender Kortrijk en reeds in Januari 1945 begon ons orgaan « FLANDRA KATOLIKO » opnieuw te verschijnen. Van meer belang is echter het antwoord op de vraag : hoe staan we er nu voor.

Bestuur van F.U.K.E.

Het voorzitterschap van de Vereeniging wordt nog steeds waargenomen door den heer L. Calbeens, Licentiaat in Handelswetenschappen, Erembolegemstraat 29, Aalst. Secretaris is de heer Jos Van den Eynde, te Betekom. Geestelijk adviseur de W.E.H. A. Beckers, Professor aan de Normaalschool te Mechelen a/Maas, die tevens, sinds eenigen tijd, tot voorloopig vice-president verkozen is van I.K.U.E.

Het orgaan van F.U.K.E. « FLANDRA KATOLIKO »

« FLANDRA KATOLIKO » begon te verschijnen in 1935. Het kon gedurende den oorlog niet uitkomen maar verschijnt weer sedert Januari 1945 en is dus nu in zijn zevende, doch eigenlijk in zijn twaalfde jaargang. De redactie wordt verzorgd door den heer Justus Merks, Goeden-daglaan 109, Kortrijk. Het abonnement is voorbehouden aan de leden van F.U.K.E. Men betaalt

ENKELE WENKEN VOOR DE PRAKTIJK

Landelijke vereenigingen, plaatselijke groepen.

I.K.U.E. is voor haar voortbestaan op bloeiende landelijke vereenigingen aangewezen ; F.U.K.E. moet in leven gehouden en tot bloei gebracht worden door aktieve plaatselijke groepen.

We hebben er reeds op gewezen dat F.U.K.E. een persoon in het hoofdbestuur, Dr. M. Naster, speciaal heeft betaald met het verstrekken van raad voor het oprichten van afdelingen. Men kan zich dus steeds tot hem wenden, wanneer men een F.U.K.E. groep wil stichten of herinrichten. Hoeh het lijkt ons niet ondienstig om aan dit probleem in dit propagandanummer even de aandacht te besteden.

Beginnen met een cursus in Esperanto.

Het geandate begin, de beste basis voor een groep, is een cursus. Het kan echter gebeuren dat men niet in de gelegenheid is een goede leermeester te doen komen. Welnu dan is het eenige wat er op zit een groepje van studenten te vormen die elkaar zoo goed en zoo kwaad als het gaat met de studie vooruit helpen. De cursus die door de B.N.R.O. vanaf October zal worden uitgezonden kan bij voorbeeld goed dienen om, na gezamenlijke beluistering van de lessen, de leerstof nog eens gezamenlijk te bespreken en elkanders oefeningen te verbeteren. Gaat ook dit niet, omdat men b.v. de eenige esperantist is in een kleine plaats, dan studeere men op eigen gelegenheid met behulp van een goed leerboek, of een schriftelijke cursus in wekelijksche lessen.

dus het abonnementsgeld door betaling van het lidmaatschap van F.U.K.E. Dit bedraagt voor het jaar 1947 : Fr. 100.—

Andere diensten van F.U.K.E. : schriftelijke cursus, boekenverkoop, uitgaven.

Voor algemeene inlichtingen kan men zich het best wenden tot het secretariaat : Jos Van den Eynde, Betekom.

Voor het aanleeren van Esperanto op eigen gelegenheid kan men zich laten inschrijven op een zeer goede schriftelijke cursus door storting van Fr. 40 op PC. 4850.64, Mej. Bergmans, Post, Weerde.

Vragen omtrent de Esperantospraakleer enz. zijn te richten aan Z.E.P. Canisius van Hoogstraten, O. Praem, Abdij, Grimbergen.

Boeken kunnen besteld worden bij den heer D. Mortelmans, Egied Segerslaan 14, Wilrijk, PC. 1194.82.

Raad voor het stichten van afdelingen geeft Dr. M. Naster, Schuttersvest 64, te Mechelen.

De inrichting van een cursus en groepsvergaderingen.

Over dit onderwerp is reeds meer dan één brochure geschreven in Esperanto. Wij verwijzen onder andere naar het brochure'tje : « Kiel arangi kursojn kaj grupvesperojn ? » van Wilhelm Wingen, dat men kan bestellen bij ons Verkoopsinstituut, D. Mortelmans, Egied Segerslaan 14, Wilrijk PC. 1194.82.

Voor de organisatie van een groep of vereeniging verwijzen wij naar de beschouwingen van Pater H. G. Wannemakers S.J., die wij overnamen uit « Nederlanda Katoliko » in onze nummers van Juni en Augustus. Er zijn in die beschouwingen veel nuttige aanwijzingen te vinden voor de organisatie in modernen trant van aangepaste groepen.

Bibliotheek en tijdschriftenportefeuille.

Bijzondere zorg moet ons inziens worden besteed aan de vorming van een groepsbibliotheek en aan het doen circuleeren of ter lezing leggen in het clublokaal van een tijdschriftenportefeuille. Iedere Esperantist is verlangend om minstens enkele degelijke Esperantotijdschriften te lezen. Op meerdere tijdschriften geabonneerd zijn is een dure geschiedenis. Daarom is het raadzaam met de contributie van de groep, of ook al in onderlinge afspraak met enkele dicht bijeenwonende samideanoj, voor gezamenlijke rekening enkele abonnementen te nemen en de ontvangen nummers onmiddellijk na ontvangst in een afgesproken volgorde in circulatie te brengen. Een persoon met aanleg voor nauwgezetheid en orde kan zich hierin zeer verdienstelijk maken. Met boeken kan op dezelfde wijze gehandeld worden.

De plaatselijke groepen en de plaatselijke pers. Besluit.

Wij eindigen met te wijzen op de mogelijkheid om in de plaatselijke pers regelmatig melding te doen maken van de bedrijvigheid der plaatselijke groep. Als we onze vergaderingen zoo inrichten dat steeds een of andere interessante spreekbeurt op het programma staat, zijn de plaatselijke weekbladen steeds bereid om dit nieuws bekend te maken. Deze manier om propaganda te maken wordt doorgaans totaal veronachtzaamd of onderschat.

Wij hopen met dit nummer aan onze lezers en nieuwe propagandisten een instrument in handen gegeven te hebben dat flinke vruchten zal opleveren. Werp het daarom niet weg, laat het niet verloren gaan, maar houdt het bij de hand. Er werd een supplementair aantal van gedrukt en zoolang de voorraad strekt kunnen wij aantallen leveren voor den prijs van Fr. 3.— per ex. Bestellingen te richten aan de redactie. (P.C. 4123.54 K.V.E.V. Kortrijk.

STEUNT ONZE PROPAGANDA DOOR EEN AANTALLETJE EXEMPLAREN VAN DIT NUMMER TE BESTELLEN EN HET DAN LOS TE VERKOOPEN OF KOSTELOOS UIT TE DEELEN AAN UW VRIENDEN EN KENNISSEN. HET IJZER IS GLOEIEND ROOD! S M E D E N, VRIENDEN!

RADIO-UITZENDINGEN VOOR ESPERANTISTEN

IEDEREN ZATERDAG van 14 uur tot 14 uur 10, ESPERANTO-CURSUS
Op golflengten 321,9 meter ZENDER BRUSSEL, en 202,3 meter ZENDER KORTRIJK.

ALLE DAGEN van 21 uur tot 21 uur 30: politieke, kulturele en economische berichten uit Tsjechoslovakië, op golflengte 25.34 meter en 1571 meter.

Dagen	Uren en Golflengten	Namen, Adressen, Programma's der Stations
Maandag :	22.50-23.00 470.2	Praag : voordrachten, vraaggesprekken, luisterspelen, liederen, inlichtingen over de Esperanto-beweging. Radiostacio, Stalinova 12, Praha XII.
Dinsdag :	19.50-20.00 32.5	Sofia : Voordrachten. Radiostacio Sofia Bulgarijo.
	22.50-23.00 325.4	Moravska Ostrava : mededeelingen. Radiostacio Moravska Ostrava, Brafova 5, Česloslovakujo.
Woensdag :	18.30-18.40 280.0	Hradec Králové-Pardubice. Esperantoprogramma. Orientbohema Radiostacio, Hradec Králové, Česloslovakujo.
Donderdag :	20.05-20.15 47.28	Bern : Radiopraatje door Dr. E. Privat. Radiostacio Bern, Svisujo.
	22.50-23.00 470.2	Praag : voordrachten, vraaggesprekken, luisterspelen, liederen, inlichtingen over de Esperanto-beweging. Radiostacio, Stalinova 12, Praha XII.
Vrijdag :	29.50-20.00 32.5	Sofia : voordrachten. Radiostacio Sofia, Bulgarijo.
	22.50-23.00 325.4	Moravska Ostrava : mededeelingen. Radiostacio Moravska Ostrava, Brafova 5, Česloslovakujo.

Is Esperanto teeken van decadentie ?

Die vraag stelt zich in verband met een polemiek, gevoerd door een leeraar in talen, over de betekenis van Esperanto. Het laat toe een ander aspect te belichten van de menigvuldige opwerpingen tegen de internationale hulptaal en toont hoe in zekere intellektuele kringen vooroordeelen woekeren tegen iets dat zoo nuttig zou kunnen zijn, bijzonder voor die kringen.

Onze vriend dus, beweerde dat hij heel weinig voor Esperanto voelde en wel omdat het de stelregel huldigt van « la lol du moindere effort », hetgeen voor hem beteekende dat het te gemakkelijk is en geen moeite vraagt om aan te leeren. Hij gebruikte daarbij nog het vreeselijk woord « decadentie », want zelde hij, het succes van Esperanto is een zotte boel, een gekke manifestatie van lui zonder hersenen, van gedegeneerden, die heppen naar al wat nieuw is en ongewoon en het als een redplank gebruiken voor onzekere en verwaterde idealen.

Dit kanonschot heeft alle schijn doel te treffen en in één slag de wereld op haar hoede te stellen voor de gedegeneerden uit Esperantoland.

We nemen de opwerping voor ernst en zullen niet nagaan of een taal moeilijk of gemakkelijk moet zijn om goed te wezen, en we aanvaarden dus dat het mogelijk een schande is voor een taal dat ze « te » gemakkelijk is. Het eerste wat we echter moeten vaststellen is dat onze vriend geen esperantist is en zeer waarschijnlijk nooit esperanto leerde. We zouden hier dus kunnen spreken van den schoenmaker en zijn beroemde leerst...

De opwerping is echter zeer interessant, al lijkt het sonderling dat er menschen zijn die niet houden van gemakkelijke talen en liever moeilijke leeren, maar nemen we aan dat ze bestaan en denken we dat er werkelijk zijn die Esperanto « te » gemakkelijk vinden. De opwerping echter getuigt dat zulke personen weinig of niets van Esperanto afweten, want iemand die deze taal leerde weet dat Esperanto « niet » gemakkelijk is, in die zin dat ge er geen moeite zoudt voor moeten doen. Het voornaamste wat Esperanto kenmerkt is : zijn logica. Wat nut heeft het b.v. dat een regel 75 uitzonderingen kent ? Dat men een zelfde werkwoord op 12 verschillende manieren kan verwoegen ? Waarom zulke moeilijkheden medeslepen wanneer toch een menschtal reeds moeilijk genoeg is op zichzelf ? Kan een taal eigenlijk gemakkelijk zijn ? Kan een instrument waardoor we schriftelijk en mondeling moeten kunnen mededeelen alle gewaarwordingen en alle begrippen, kan een taal gemakkelijk zijn ?

Juist omdat een taal altijd moeilijk is, heeft de wereld een taal nodig die tenminste die moeilijkheden beperkt tot het allernoodzakelijkste en alle ballast verwerpt daarbij moet ze logisch blijven. Zulke taal is Esperanto en alleen Esperanto voldoet aan die vereisten. Zoo b.v. heeft Esperanto slechts 12 uitgangen voor het vervoegen der werkwoorden, waar het Fransch er intengendeel 2250 heeft. En nochtans volstaan de 12 uitgangen van de Esperanto-werkwoorden om uit te drukken dat, wat wordt uitgedrukt door de meer dan 2000 uitgangen van het Fransche werkwoord. « Le moindere effort » heeft daar toch maar weinig mede te maken. Komt u toe met 2 fr. betaalt u er toch geen 50, nietwaar ?

Niettegenstaande het Fransch zoo moeilijk is en het Esperanto zoo gemakkelijk toch is er het volgende dat eerder het tegenovergestelde schijnt te bewijzen : een Fransch woordenboek geeft alle woorden aan die in die taal bestaan ; u moet dus maar een woordenboek openslaan om het woord klaargesneden te vinden. Een Esperanto-woordenboek intengendeel geeft gewoonlijk slechts de stamwoorden, plus enkele afgeleide woorden. Wanneer u een woord in het Esperanto wil zoeken moet u uit dit stamwoord het afgeleide woord zelf samenstellen, u moet denken, redeneeren, oordeelen en zien. Wat u in het Fransch (of in een andere taal) klakkeloos moet afpennen, moet u in het Esperanto zelf vormen. Het lijkt misschien moeilijk ? Toch niet. Esperanto is zoo logisch geschikt en zoo zuiver van constructie dat het eerder een spelletje geldt : u moet slechts de regels volgen.

Zelfs werkt Esperanto heilzaam in op uw eigen moedertaal. Dit kan ieder Esperantist getuigen. De logische woordenschikking, woorden en zinsbouw zult u soms plots ontdekken voor het Nederlandsch door in gedachte de regels van het Esperanto na te gaan. De stiptheid zult u in alle talen gewoon worden, door u te richten en te buigen naar de stiptheid en de quasi-volmaaktheid van het Esperanto.

Met Esperanto is er dus geen kwestie van « le moindere effort » of van decadentie. Men noeme het beter « logica » en dit is een groote gave, bijzonder in talen. Wij eindigen met dezelfde raad, welke wij ook aan de leeraar gaven : leer Esperanto vooraleer het te oordeelen of te veroordeelen.

DAN JUVENOS.

(Artikel verschenen in « DE MORGENPOST » van 11-7-38).

« ONGETWIJFELD IS ESPERANTO EEN DER VOORNAAMSTE MIDDELEN OM DE VREDE ONDER DE VOLKEN TE BEREIKEN ». Z. Em. Kard. Van Roey.

ZEER BELANGRIJK AANBOD

Wie zich thans reeds laat inschrijven als lid van FLANDRA UNUIĜO DE KATOLIKAJ ESPERANTISTOJ voor het jaar 1947, ontvangt tot het einde van het jaar 1946 de nog te verschijnen nummers van FLANDRA KATOLIKO en ESPE-RO KATOLIKA, kosteloos.

Stort vandaag nog uw bijdrage van Fr. 100.— voor 1947 op PC. 4123.54, K.V.E. V. Kortrijk.

De November- en Decemhernummers van FLANDRA KATOLIKO zullen geheel in Esperanto, gewijd zijn aan een overzicht van de huidige Esperantobeweging in de wereld, Duitsland en Japan inbegrepen.

URĜA PETO AL EKSTERLANDAJ SAMIDEANOJ

Ĉi tiun numeron de FLANDRA KATOLIKO entute ni redaktis nacilingve, tial ke ĝi estas destinita por enlanda propagandado inter ne-esperantistoj.

En la sekvontaj ĉijaraj numeroj ni intencas skizi esperantlingve la nunan situacion de nia movado en la tuta mondo.

Tial ni direktas insistan peton al ĉiuspecaj esperanto-instancoj havigi al ni kiom eble plej multe da ĝisdataj novaĵoj. Ĉiuj ensendintoj ricevos specimenojn de niaj novembra kaj decembra numeroj.

TUTMONDA ADRESARO DE LA ESPERANTISTOJ 1946

Ĝis la 30a de oktobro niaj membroj havas la okazon mendi enpresigon de siaj adresoj en, kaj ekzempleron de la Tutmonda Adresaro de la Esperantistoj 1946, eldonota de Sinjoro Hugo Steiner, Wien.

La ĉefaj kotizoj estas jenaj : a) simpla enpreso de nomo, profesio kaj adresoj : Bfr. 15.— ; b) enpreso kun samtempa mendo de la adresaro mem : Bfr. 75.—

Bonvolu mendi laŭ ĉi subaj modeloj per pago al nia Pĉk 4123.54, K.V.E.V., Kortrijk, Belgujo.

a) simpla enpreso : JANSEN Jozefo, dentisto, Nieuwstraat 107, Gullegem, Belgujo. Fr. 15.—

b) enpreso kaj mendo : PIETERS Johano, legomvendisto, Oude Gracht 24, Turnhout. Fr. 75.—

BONVOLU TUJ FARI LA MENDOJN. NI PRIZORGOS LA ĜUSTATEMPAN FORSENDON DE LA ADRESOJ AL SINJORO STEINER.